

ATRANKOS KONKURSO „TVARIAU“ 2024–2025 m. m. PROJEKTO „SAMANŲ SALA“ ĮGYVENDINIMAS

Lietuvoje randama apie 500 samanų rūšių. Vienos rūšys aptinkamos pievose, kitos – smėlynuose, yra vandens telkiniuose bei pakrantėse, ant medžių žievės ar akmenų augančių samanų. Samanas galima auginti lysvėse, ar ant akmeninių sienų. Retas išvelgia šių augalų svarbą, bet be jų greičiausiai gyventumėme dykumuose. Neatsakingas samanų šalinimas gali labai paspartinti erozijos procesus. Samanos ekosistemose sudaro reikšmingą biomasės dalį, todėl jos labai svarbios anglies ir maisto medžiagų apykaitoje. Samanų veja apsaugo augalų sėklas ir daigus nuo išdžiūvimo. Pelkių sausinimas, ir miškų kirtimas keičia samanų rūšių įvairovę. Nemažai samanų rūšių auga ant riedulių, betoninių statinių, dolomitų atodangų. Samanų rūšių, augančių ant riedulių ar betoninių statinių, sunaikinimas kenkia samanų populiacijoms.

PROJEKTO TIKSLAS: Susipažinus su problemos aktualumu motyvuoti pažinti ir saugoti bioįvairovę.

Projekto uždaviniai:

- Ugdyti mokytojų kompetencijas organizuoti edukacines veiklas žaliuose edukacinėse erdvėse.
- Suteikti vaikams galimybę pažinti dažniausiai Lietuvoje paplitusias samanas, formuojant gyvybės saugojimo etikos sampratą.
- Kurti ir įrengti samanų salą lauke, kaip ilgalaikę edukacinę erdvę.
- Įtraukti vietos bendruomenę į samanų salos kūrimą ir priežiūrą, skatinant bendradarbiavimą ir aplinkosaugos sąmoningumą.

Projekto įgyvendinimo trukmė: 2024-09-01 – 2025-08-31

Mokyklos bendruomenės įsitraukimas

Vaikai sužinojo apie samanas ir jų ekosistemas, mokėsi gamtos saugojimo etikos ir prisidėjo prie samanų salos kūrimo ir priežiūros. Ikimokyklinio ugdymo mokyklos pedagogai tobulino savo kompetencijas organizuojant edukacines veiklas žaliuosiuose erdvėse, padėjo vaikams suprasti samanų ekosistemų svarbą. Vaikų tėvai padėjo kurti samanų salą, prisidėjo prie projekto sėkmės, dalyvaudami bendruomenės renginiuose ir samanų salos priežiūroje.

Mokymai mokytojams, kad įgytų reikiamų žinių ir įgūdžių organizuojant edukacines veiklas samanų ekosistemose

2024-09-28 Vilniaus lopšelio-darželio „Malūnėlis“ pedagogų komanda dalyvavo edukacinėje išvykoje į Čepkelių valstybinį gamtinį rezervatą. Ekskursijos metu pedagogai lavino gamtos pažinimo įgūdžius, susipažino su pelkių ir samanų ekosistemomis, tobulino kompetencijas organizuoti edukacines veiklas žaliose edukacinėse erdvėse. Mokytojai įgijo reikiamų žinių ir įgūdžių organizuojant edukacines veiklas samanų ekosistemose.

2024-10-24 – Mokytojai dalyvavo Gamtos tyrimo centro mokslininkės praktiniuose mokymuose „Lietuvos samanų įvairovė“ Verkių regioniniame parke.

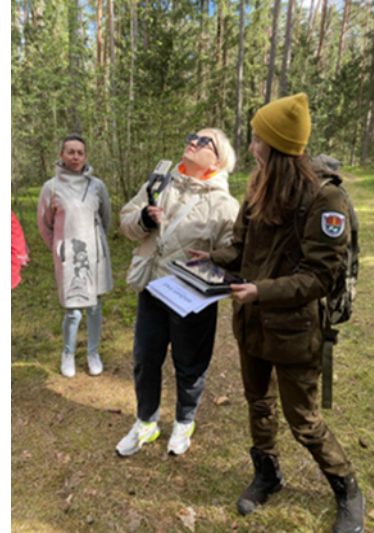

2024-12-05 – VŠĮ „Pasaulio piliečių akademijos“ lektorės Indrės Augutienės seminaras bendruomenės nariams „DVT įgyvendinimo galimybės vaikų darželyje. Žaliųjų erdvių kūrimas“.

2025-04-26 – Pedagogų edukacinė išvyka į Anykščių regioninį parką.

Edukacinio žygio metu mokytojos susipažino su saugomų augalų ir samanų įvairove, vietine augmenija, gilino gamtamokslines kompetencijas ir ieškojo naujų ir tvarių būdų, kaip kūrybiškai organizuoti patirtinį gamtosauginį ugdymą gamtos apsuptyje.

Išvykos vaikams – galimybė pažinti dažniausiai Lietuvoje paplitusias samanas, formuojant gyvybės saugojimo etikos sampratą

2024-09-18 ir 2024-09-20 – Turininga, pilna įspūdžių ir naujų patirčių vaikučių edukacinė išvyka į samanų ir augalų karalystę VU Botanikos sode, kuris yra didžiausias Lietuvoje ir turtingiausias augalų kolekcijomis (čia auginama apie 10 000 augalų!). Džiaugiamės, kad vaikučiai įdėmiai klausėsi gidės, kartu tyrinėjo samanas ir augalus, ieškojo jų panašumų ir skirtumų. Taip pat vaikai pasigrožėjo įvairiaspalviais jurginiais ir rožėmis. Iš ekskursijos į darželį vaikai sugrįžo pilni įspūdžių ir gerų emocijų bei pažadėjo atlikti namų darbus - nuspalvinti botanikos sodo žemėlapius bei nupiešti patirtus įspūdžius.

2024-10-24 visų grupių vaikai kartu su Gamtos tyrimo centro mokslo darbuotoja, samanų įvairovės ir ekologijos specialiste Ilona Jurkoniene, knygos „Lietuvos kiminai ir žaliosios samanos“ autore, dalyvavo patyriminėje veikloje - ekspedicijoje, kurios tikslas buvo ištirti **Pavilnių ir Verkių regioniniai parkai** samanų bioįvairovę. Aptikome net 12 samanų rūšių 🍄 🌿 !:

1. Šepšė
2. Pilezija
3. Atžalinė gūžtvė
4. Paprastoji šilsamanė
5. Kiparisinė patisa
6. Kalninė dvydantė
7. Vingialapė dvydantė
8. Plunksnė
9. Šakotoji dvydantė
10. Pelkinė dygutė
11. Brija
12. Pažulnutė

2025-05-07 ir 2025-05-09 dienomis į pažintinę kelionę į Saugomų teritorijų nacionalinį lankytojų centrą leidosi visos darželio grupės. Vaikai su džiaugsmu tyrinėjo interaktyvią ekspoziciją, klausėsi gamtos garsų, stebėjo augalus ir gyvūnus, susipažino su saugomomis teritorijomis bei jų svarba.

Edukacinės erdvės kūrimas

- ✓ samanų sala – alpinariumo tipo
- ✓ edukacinis stendas

Sukurta žalioji edukacinė erdvė – samanų salą, kur vaikai ne tik stebi ir tyrinėja samanas, bet ir mokosi jas saugoti. Edukacinių veiklų metu ugdoma vaikų ekologinė sąmonė, supažindinama su samanų struktūra ir jų svarba gamtai. Gaminamas ir maketuojamas edukacinis stendas-žaidimas „Surask toki patį“.

